

"Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"

Εισηγητής: Ιωακείμης Γιώργος
Δήμαρχος Αγ. Ιωάννη Ρέντη,
εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων
Ελλάδας

Όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τελευταία χρόνια προσπαθούν να συγκλίνουν στις λειτουργίες τους.

Σύμφωνα λοιπόν με την Λευκή Βίβλο (White Paper) οι βαθμοί διοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να είναι πολύ διακριτοί μεταξύ τους και να είναι ξεκάθαρο μεταξύ των πολιτών της, που αρχίζουν οι αρμοδιότητες του ενός και που τελειώνουν οι αρμοδιότητες του άλλου βαθμού.

Μετά από δουλειά 3 ετών, η Πολιτική Επιτροπή του CEMR (Council of European Municipalities and Regions) κατέληξε ότι οι βαθμοί θα πρέπει να γίνουν τέσσερις για όλες τις χώρες της Κοινότητας τα επόμενα χρόνια οι εξής:

(1) Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και άλλα όργανα κοινότητας

Θα παίρνουν τις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή μας στις γενικότερες κατευθύνσεις που ορίζει η Ένωση.

(2) Εθνικό Κοινοβούλιο

Με ρόλο διαρκώς συρικνούμενο θα αποφασίσει στις κατευθύνσεις που ορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση την επί μέρους Εθνική πολιτική.

(3) Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση

Θα ασχολείται με τα θέματα που αφορούν μεγάλες περιφέρειες της κάθε χώρας. Μπορεί να διεκδικούν πόρους κατ' ευθείαν από τα όργανα κοινότητας καθώς η Ε.Ε θα επιλέγει τις αιρετές περιφερειακές αρχές ως ισότιμους ετέρους στη διαμόρφωση περιφερειακών πολιτικών.

(4) Τοπική Αυτοδιοίκηση

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες κάθε χώρας που είναι ο πρώτος βαθμός αυτοδιοίκησης, διαφορετικοί ακόμη σε μέγεθος και δραστηριότητες σε κάθε χώρα.

Δομή της Αυτοδιοίκησης

Στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή στη θέση του Β' βαθμού Αυτοδιοίκησης υπάρχει

η Νομαρχία και στη θέση του Α' βαθμού οι Δήμοι. Έχουμε περίπου 54 Νομαρχίες και 1030 Δήμους και Κοινότητες.

Στόχοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Για τα προσεχή χρόνια η Τοπική Αυτοδιοίκηση διεκδικεί σε θεσμικό επίπεδο από την πολιτεία:

- α) Αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση
- β) Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση(Αθήνα, Θεσσαλονίκη κυρίως), που θα αντιμετωπίζει τα υπερτοπικά προβλήματα και θα παίρνει αποφάσεις για ολόκληρο το πολεοδομικό συγκρότημα.
- γ) Εθελοντική συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Καποδίστριας).

Λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στην Ελλάδα η Αυτοδιοίκηση μέχρι τις αρχές του 1980 είχε τις εξής λειτουργίες:

- Απορρίμματα, καθαριότητα πόλης.
- Ηλεκτροφωτισμός.
- Κατασκευή και συντήρηση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης (εκτός από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη).

- Συντήρηση και κατασκευή δρόμων, πεζοδρομίων, πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων.

Τα τελευταία 20 χρόνια ο θεσμός αναβαθμίστηκε σημαντικά και απέκτησε νέες λειτουργίες όπως:

- Συντήρηση και κατασκευή σχολικών κτιρίων.
- Κέντρα ανοιχτής προστασίας ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ).
- Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς.
- Ίδρυση, κατασκευή και συντήρηση Γυμναστηρίων, κολυμβητηρίων.
- Κοινωνικές Υπηρεσίες όπως Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων κλπ
- Πολιτιστικές δραστηριότητες (Βιβλιοθήκες, Μουσεία, Κινηματογράφοι, Θέατρα, Εικαστικά).
- Αθλητικές δραστηριότητες.
- Επιμορφωτικές δραστηριότητες (εκμάθηση Η/Υ, κ.λ.π.).
- Δημοτική Αστυνομία.
- Πολεοδομικές αρμοδιότητες - Χωροταξικός σχεδιασμός.
- Ρύθμιση κυκλοφορίας, πεζοδρομήσεις στο τοπικό οδικό δίκτυο.
- Λειτουργία Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών
- Δημοτική συγκοινωνία και άλλες.

Έσοδα δήμων και κοινοτήτων

Τα έσοδα των δήμων γενικά προέρχονται είτε από την Κεντρική Διοίκηση με βάση τη σχετική νομοθετική ρύθμιση από το 1989, από διάφορους τοπικούς φόρους (τέλη) και από την γενικότερη αξιοποίηση της περιουσίας τους, όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

1. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (κρατικοί πόροι)

που προέρχονται από

- α) Τον φόρο εισοδήματος (20%)
- β) Τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων (50%)
- δ) Από διάφορους φόρους υπέρ της Τ.Α.

Από αυτούς ένα ποσοστό διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων των δήμων και κοινοτήτων

Επίσης η πολιτεία καταβάλλει και τις δαπάνες των δραστηριοτήτων που μεταβιβάστηκαν στους δήμους και τις κοινότητες (π.χ. συντήρηση σχολείων)

- 2. Τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού
- 3. Τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης (όπου έχει την ευθύνη ο Δήμος)
- 4. Τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων
- 5. Τέλη διαφήμισης
- 6. Τέλος ακίνητης περιουσίας
- 7. Τέλη διαμονής παρεπιδημούντων
- 8. Τέλη και δικαιώματα χρήσης έργων κτημάτων και υπηρεσιών
- 9. Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων

Επιπλέον έσοδα από:

- 1. Εκμετάλλευση λειτουργίας νεκροταφείων
- 2. Εμπορία πόσιμων υδάτων
- 3. Πρόστιμα κώδικα οδικής κυκλοφορίας- τέλη στάθμευσης
- 4. Εισφορά σε χρήμα περιοχών που εντάσσονται στο σχέδιο πόλης
- 5. Μισθώματα ακίνητων
- 6. Χρηματοδοτική μίσθωση
- 7. Εκποίηση ακίνητης περιουσίας

Και διάφορα μικρότερα όπως έσοδα από διάθεση δασικών προϊόντων, από πρόστιμα περιβαλλοντικών παραβάσεων, από παράβολα χορήγησης άδειας λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, από τόκους καταθέσεων κλπ

Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Όλες αυτές οι αρμοδιότητες και ο τρόπος με τον οποίο η Ελληνική Πολιτεία εφαρμόζει το θεσμικό πλαίσιο, πολλαπλασίασαν τις οικονομικές ανάγκες της Αυτοδιοίκησης και οδήγησαν το σύνολο σχεδόν των δήμων της χώρας σε δανεισμό και υπερχρέωση. Το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα είναι ακριβώς αυτό. Αν δεν φροντίσει η πολιτεία να διασφαλίσει τους αναγκαίους πόρους, θα υπάρξουν δήμοι που δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν στις υπηρεσίες που παρέχουν και θα αναγκαστούν να σταματήσουν δραστηριότητες τους. Να σκεφτεί κανείς ότι το 2001 η Αυτοδιοίκηση απασχολούσε 65.000 άτομα και σήμερα υπολογίζεται

ότι απασχολεί περίπου τα διπλάσια. Αντιλαμβάνεται κανείς για πόσο μεγαλύτερες οικονομικές ανάγκες μιλάμε σήμερα.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα διαχειρίζεται περίπου το 3% του ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος, όταν υπάρχουν χώρες στην κοινότητα που το ποσοστό αυτό φτάνει το 20%.

Σε θεσμικό όμως επίπεδο τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια σαφής βελτίωση των οικονομικών δεδομένων καθώς λειτουργούν σήμερα οι δήμοι με το διπλογραφικό σύστημα, έχουν δικές τους ταμειακές υπηρεσίες και η οικονομική τους διαχείριση προσομοιάζει αυτή των ανωνύμων εταιρειών, όπου ο κάθε πολίτης μπορεί να έχει την πλήρη οικονομική εικόνα.

Τα τελευταία χρόνια εκτελούνται και από την Αυτοδιοίκηση έργα με «αυτοχρηματοδότηση», με ανάληψη δηλαδή του κόστους κατασκευής από Ιδιώτη Επενδυτή με ταυτόχρονη παραχώρηση της εκμετάλλευσής του για κάποια χρόνια (π.χ. υπόγειοι χώροι στάθμευσης)

Εφαρμογές της Κοινωνίας της Πληροφορίας

Παράλληλα η Τοπική Αυτοδιοίκηση παρακολουθώντας τις τεχνολογικές εξελίξεις, βρίσκεται στο ξεκίνημα των εφαρμογών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (εξυπηρέτησης του πολίτη) και της ηλεκτρονικής δημοκρατίας, αξιοποιώντας προγράμματα της Ε.Ε.